



Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate Examination 2024

Polish

Higher Level

Monday 17 June Morning 9:30 – 12:00

180 marks

Examination Number

--	--	--	--	--	--

Date of Birth

		/			/		
--	--	---	--	--	---	--	--

For example, 3rd February
2005 is entered as 03 02 05

Centre Stamp

For Examiner Only		
Q.1		
Q.2		
Q.3	(a)	
	(b)	
	(c)	
Q.4	(a)	
	(b)	
	(c)	
Q.5	(a)	
	(b)	
	(c)	
Total		

For Examiner Only	
Paper 1	
Paper 2	
Total	
Grade	

Instructions

There are **two** sections in this paper.

This examination carries 180 marks in total.

Section A – Reading Comprehension

100 marks

Read the **two** texts and answer **all** questions.

Section B – Written Production

80 marks

Answer **THREE** questions – Question 3 (a) or (b) or (c), Question 4 (a) or (b) or (c) **AND** Question 5 (a) or (b) or (c).

Write your answers in blue or black pen.

Write your answers in the spaces provided in this booklet. There is space for extra work at the end of the booklet. Label any such extra work clearly with the question number and part.

Odpowiedz na wszystkie pytania.

Pytanie 1

Razem

1. Schodzili Warszawę wzdłuż i wszerz, przesiadywali w kawiarniach, kilka razy nocowali w parku i szukali nazw gwiazd w aplikacji Sky Map. Igor zaprosił Olgę do siebie i przyglądał się jej, podczas gdy ona oglądała jego mieszkanie. Była w nim półka wypełniona albumami ze sztuką Wschodu, Iniane zasłony, staromodny dywan, pod oknem fotel z czasów PRL-u*. Nie było telewizora.
2. Igor zabierał Olgę na koncerty, nauczył faszerować kaczkę, robić poprawny przysiad. Razem z nim przebiegła swój pierwszy w życiu półmaraton, po którym przysięgła – jemu, sobie i światu – że nigdy już biegać nie będzie. I dotrzymała słowa. Ona zaś pokazała mu wszystkie filmy Krzysztofa Kieślowskiego i przeczytała na głos biografię Wisławy Szymborskiej. Zabrała go na rurki z kremem przy rondzie Wiatraczna. W listopadzie codziennie piekła mu inne ciasto. Przytył cztery kilogramy.
3. W grudniu Olga wynajęła swój apartament parze studentów i zamieszkali razem, u niego. Dziewczyna przyniosła ze sobą Ryszarda i całe jego królestwo gumowych myszy. W każdym zakamarku mieszkania zrobiło się ich nagle pełno, jej i kota. Ale głównie jej. Jedna z szafek w kuchni wypełniona została formami do pieczenia ciast. Na dywanie Igor znajdował co jakiś czas listki od plastrów, które Olga naklejała na stopy przed założeniem szpilek. Marzył, żeby móc tak znajdować te papierki już zawsze.
4. Mieszkali na warszawskim Mokotowie, który według Olgi był za ładny i za ważny. Modnie ubrani ludzie, modne restauracje. Na co drugiej kamienicy tabliczka: „Tu urodził się...”, „Tutaj tworzył...”. I jeszcze te parkingi, do ostatniego kawałka asfaltu wypełnione autami, które parkowano z brawurą, zderzak w zderzak. Wracający z zakupami ludzie poruszali się między nimi jak w błyszczącym labiryncie.
5. Olga przyznała się kiedyś, że kosztowne podarunki wprawiają ją w zakłopotanie. Igor przeznaczał więc sporo czasu na przygotowanie każdego prezentu. Na pierwsze wspólnie spędzone urodziny podarował jej starodawną formę do pieczenia mazurków, którą zdobył na słynnym targowisku w Czaczu oddalonym od Warszawy o trzysta pięćdziesiąt kilometrów.
6. Ponieważ kiedyś Olga zwierzyła mu się, że pozowanie do zdjęć nie sprawia jej radości, bo zazwyczaj wychodzi na nich brzydko, na imieniny Igor zamówił jej w Empiku fotoksiążkę pełną ich wspólnych selfie. Dobrał je tak, by na każdym ona wyglądała dobrze, a on wręcz przeciwnie: z przymkniętymi oczami albo z włosami jak nać pietruszki, albo z miną zawodowego błazna.



freepik.com

*PRL – Polska Rzeczpospolita Ludowa, w latach 1944–1989 nazwa państwa polskiego

7. Poranki zawsze wyglądały podobnie. Igor wstawał później niż Olga, szedł prosto do kuchni, gdzie przy dźwiękach radia parzył kawę. Jedli razem. Po śniadaniu on przygotowywał się do otwarcia sesji na warszawskiej giełdzie, a ona energicznie poruszała się po mieszkaniu, szukając niezbędnych przedmiotów: suszarki, telefonu, portfela, kluczy... Potem całowała go szybko, w przelocie i wychodziła, aby kilka minut później wysłać mu jakąś wiadomość w stylu: „Zimno okrutnie!”.

8. Resztę jej dnia Igor znał z wieczornych relacji na żywo albo za pośrednictwem Skype’a: spotkania, e-maile, konferencje, szkolenia. Pod koniec roku Olga miała dwa napady paniki. Dużo wyjeżdżała. Pragnęła, by świat nie rozpędzał się już bardziej, i żeby, budząc się rano, nie musiała zastanawiać się, w jakim jest mieście, w jakim kraju. Widząc to, Igor mówił, żeby coś zmieniła. Powtarzał, że jej pomoże.

– To co niby mam robić? – zirytowała się Olga podczas jednej z takich rozmów.

– A co lubisz robić? – spytał.

Upiła łyk herbaty, wzruszyła ramionami.

– Nie wiem... Czytać. Piec ciasta.

Spojrzał na nią i uśmiechnął się.

– To piec ciasta.

9. Kilka miesięcy później Olga wróciła do domu wcześniej niż zwykle.

– Zrobiłam pierwszy krok – oświadczyła. Będę zarabiać dokładnie trzy i pół razy mniej.

Od kiedy Olga zatrudniła się w ciastkarni „Beza”, popołudniami miała więcej czasu, a poranki, mimo że tak wczesne, stały się przyjemne. Lubiła jeździć z Igorem nad jezioro albo do lasu, a dalekie kraje nie przyciągały jej jak kiedyś. Zastanawiała się, czy jeszcze zatęskni za życiem, które wiodła do tej pory i coraz częściej dochodziła do wniosku, że nie...

[Zaadaptowane z: J. Małecki, *Nikt nie idzie*]

Odpowiedz **po polsku** na pytania od (a) do (e).

(a) Jak wyglądało mieszkanie Igora? Podaj 2 szczegóły.

(akapit 1)

(b) Igor i Olga zabiegali o swoje uczucia.

Podaj po 2 przykłady tego, co każde z nich robiło.

(akapit 2)

(i)	Igor	
(ii)	Olga	

(c) Olga i Igor zamieszkali razem.

(akapit 3)

(i) Co zabrała ze sobą Olga do mieszkania Igora? Podaj 2 szczegóły.

(ii) Co czuł Igor, kiedy Olga wprowadziła się do jego mieszkania?

--

(iii) Zacytuj zdanie, które to potwierdza.

(d) Podkreślone wyrazy/związki wyrazowe zastąp synonimami.

Zdania, z których pochodzą, powinny zachować swoje znaczenie.

(i) Olga przyznała się kiedyś, że kosztowne podarunki wprawiają ją w zakłopotanie.

(akapit 5)

kosztowne -

(ii) To co niby mam robić? – zirytowała się Olga podczas jednej z takich rozmów. (akapit 8)

zirytowała się -

(e) Olga zmieniała pracę. Jakie były konsekwencje tej decyzji?

(akapit 9)

(i) pozytywna:

(ii) negatywna:

Answer questions (f) – (i) in English.

(f) What did you learn about Mokotów? Give **three** details.

(g) How did Igor make gifts for Olga really special? Give details.

(paragraphs: 5, 6)

(h) Why did Olga want to change her job? Give **four** details.

(paragraph 8)

(i) Based on the text, indicate which statement below is correct.

Put a tick (✓) in the appropriate box. Choose **one** statement only.

(i) Igor and Olga spent time together watching the night sky and the stars.

☐

(ii) Igor was getting up earlier than Olga to make breakfast.

☐

(iii) Igor never had a chance to communicate with Olga in the evenings.

☐

(iv) Igor told Olga that she should stay in her current job.

☐

Pytanie 2

Relacje między ludźmi



depositphotos.com

1. Obraz przyjaźni często pojawia się w serialach telewizyjnych. Zazwyczaj nic go nie łączy z prawdziwym życiem. Przedstawieni bohaterowie mają po kilkoro przyjaciół, spędzają ze sobą dużo wolnego czasu, zawsze mogą na siebie liczyć i odbierają na tych samych falach. Niezależnie od wieku, nawiązanie przyjaźni jest dla nich niezwykle łatwe. Jak jest jednak naprawdę?

2. W rzeczywistości przyjaźń jest bardzo skomplikowaną relacją. A jej brak, według wyliczeń naukowców, ma dla nas tak samo zgubne skutki jak palenie 15 papierosów dziennie. Od niedawna mówi się też o samotności jak o chorobie, która zmniejsza odporność na infekcje. Podobnie jak jedzenie i sen, przyjaźń wiąże się z systemem kar i nagród. Bycie przyjaznym w stosunku do innych ludzi jest nagradzane uwolnieniem różnych substancji w naszym mózgu. Powodują one, że czujemy się dobrze.

3. Często wyczuwamy wśród ludzi przyjaciół, zanim zdążą się do nas odezwać. Badacze odkryli, że ci, którzy się przyjaźnią, są podobni do siebie pod względem genetycznym w takim stopniu, jakby byli odległymi kuzynami. Naukowcom nie udało się jednak wyjaśnić, w jaki sposób rozpoznajemy ten genetyczny związek. Być może pomagają tu podobieństwa: w wyglądzie twarzy, głosie lub zapachu.

4. Oczywiście, liczy się jakość przyjaźni, a nie liczba osób, którymi się otaczamy. Jakość związana jest z poczuciem szczęścia. Liczba już nie. Korzyści z posiadania przyjaciół i uczucie zadowolenia, jakie dają nam kontakty z nimi, różnią się w indywidualnych przypadkach. Zauważono również, że osoby mające dużą rodzinę, posiadają mniej przyjaciół niż jedynacy (pewnie dlatego, że ci ostatni muszą szukać oparcia poza rodziną).

5. Nie ma przepisu na dobrą przyjaźń. Naukowcy podsuwają jedynie kilka wskazówek. Najtrwalsze relacje zawieramy z ludźmi podobnymi do nas samych. W tym wypadku przeciwieństwa się nie przyciągają. Oprócz wspomnianego podobnego DNA, liczy się sześć podobieństw: wspólny język, wykonywany zawód, spojrzenie na świat (poglądy: polityczne, religijne, moralne), poczucie humoru, przynależność do lokalnej społeczności i poziom edukacji. Prawdopodobnie najlepszą zapowiedzią, że ktoś nadaje się na przyjaciela, jest... ten sam gust muzyczny.

6. Co ciekawe, kobiety są bardziej skłonne do posiadania mniejszej ilości przyjaciół, są jednak z nimi w bardziej zażyłych stosunkach. Mężczyźni trzymają się grupy i oceniają siłę przyjaźni nie po emocjach, ale po tym, ile czasu spędzają razem i od jak dawna się znają. Mają oni mnóstwo kolegów, ale łączą ich z nimi płytsze relacje. Ponoć w gabinetach terapeutów to mężczyźni częściej narzekają na brak przyjaciół, a gdy pojawiają się poważne problemy, nierzadko zostają z nimi sami jak palec.

7. Przyjaźń zmienia się wraz z wiekiem. Małym dzieciom wystarcza jeden przyjaciel. Nie mamy skłonności, by starać się o większą ich liczbę aż do mniej więcej 20. roku życia. Najsilniejsze i najtrwalsze przyjaźnie zawieramy w późnym okresie nastoletnim i w wieku trzydziestu kilku lat. Jest tak pewnie z powodu intensywności uczuć, jakich wtedy doświadczamy.

8. Kiedy dorastamy, wraz z nami zmieniają się nasze przyjaźnie. Zaczynamy czytać inne książki, ewoluują nasze poglądy, zainteresowania, a nawet poczucie humoru. Osoby w wieku średnim mają też zdecydowanie mniej przyjaciół odmiennej płci niż młodzież. U mężczyzn potrzeba przyjaźni maleje wraz z wiekiem, choć nie każdy z nich na starość staje się samotnikiem. Ta reguła zdecydowanie nie dotyczy kobiet.

9. Mimo że Facebook pozwala nam na posiadanie 5 tysięcy „znajomych”, to – według obliczeń Robina Dunbara – jesteśmy w stanie utrzymywać kontakty tylko z około 150. Przy czym ich intensywność jest różna. Codziennie rozmawiamy z jedną lub dwoma osobami. Z kolejnymi pięcioma – raz w tygodniu. Następna piętnastka to osoby, do których odzywamy się raz na miesiąc. Z kolejnymi pięćdziesięcioma komunikujemy się raz na pół roku, a z resztą – raz do roku. Osoby, z którymi przez ponad rok nie miewamy kontaktu, przestajemy postrzegać jako przyjaciół. Wyjątkiem są przyjaźnie z młodości – te mogą się odrodzić nawet po wielu latach.

[Zaadaptowane z: *Gazeta Wyborcza, Polityka*]

Odpowiedz **po polsku** na pytania od **(a)** do **(h)**.

(a) Jak przyjaźń jest pokazywana w serialach telewizyjnych?

(akapit 1)

(b) Jakie są konsekwencje braku przyjaźni? Podaj 2 szczegóły.

(akapit 2)

(c) Co dzieje się w mózgu, kiedy jesteśmy przyjaźni?

(akapit 2)

(d) Do jakich wniosków na temat przyjaźni doszli naukowcy?

(akapit 3)

(e) Czego dowiadujemy się o jedynakach?

(akapit 4)

(f) Wyjaśnij znaczenie podanych wyrażen w kontekście przeczytanego tekstu:

(i) odbierać na tych samych falach

(akapit 1)

--

(ii) sam jak palec

(akapit 6)

--

(g) Po jakim czasie przestajemy uważać kogoś za przyjaciela?

(akapit 9)

--

(h) Co wyróżnia przyjaźnie zawarte w młodości?

(akapit 9)

--

Answer questions (i) – (l) in English.

(i) Based on the text, indicate if the following statements are **true** or **false**.

Put a tick (✓) in the appropriate boxes.

		True	False
(i)	Our level of happiness depends on the number of friends we have. (paragraph 4)		
(ii)	People from big families also have lots of friends. (paragraph 4)		

(j) According to scientists, what factors help in building a strong friendship? (paragraph 5)

(k) How do women and men differ in their approach to friendship? (paragraph 6)

(i) Give two details about **women**:

(ii) Give two details about **men**:

(l) In what ways does friendship change with age? Describe in detail. (paragraphs: 7, 8)

Pytanie 3

Odpowiedz na pytanie **(a)** lub **(b)**, lub **(c)**, używając około **200** słów.

(a) Życie we dwoje jest pełniejsze. Wyraż swoją opinię, odwołując się do tekstu numer 1.

lub

(b) Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że przyjaźń jest niezwykle ważna w naszym życiu? Udziel odpowiedzi na podstawie tekstu numer 2.

lub

(c) Polska jest krajem o wyjątkowo interesującej historii. Wyraż swoją opinię na ten temat, odwołując się do wybranych przykładów.

Pytanie 4

Odpowiedz na pytanie **(a)** lub **(b)**, lub **(c)**, używając około **200** słów.

(a) To był wyjątkowy tydzień.

Napisz **opowiadanie**. W treści uwzględnij punkty:

- kupon konkursowy w opakowaniu paluszków
- podróż do Lublina po odbiór nagrody
- problemy, których nikt nie przewidział
- wielkie zaskoczenie

lub

(b) Dziadek napisał do ciebie **list**. Odpowiedz na niego.

Porusz następujące kwestie:

- weekendowa praca, którą podjąłeś – wyzwania i małe sukcesy
- kurs prawa jazdy, na który uczęszczasz
- planowany wyjazd rodzinny
- życzenia z okazji zbliżających się imienin dziadka

lub

(c) Zdrowie jest często ignorowanym tematem. Zredaguj wpis na **blog**.

Rozwiń w nim kwestie:

- balans między nauką, pracą i rozrywką podstawą zdrowia
- niezdrowe nawyki żywieniowe nastolatków
- zdrowie psychiczne – równie ważne, co fizyczne
- dwie zmiany, które w trosce o zdrowie możemy wprowadzić w swoje życie od zaraz

Pytanie 5

Odpowiedz na pytanie **(a)** lub **(b)**, lub **(c)**, używając około **150** słów.

(a) Spójrz na zamieszczony obok obrazek.

- Opisz w 3 – 4 zdaniach, co na nim widzisz.
- Jakie cechy charakteru powinien mieć naukowiec? Podaj 2 i wyjaśnij.
- Jaki wynalazek uważasz za najważniejszy? Uzasadnij.
- Jakiego wynalazku brakuje żyjącym współcześnie ludziom? Wyjaśnij swoje stanowisko.



money.pl

lub

(b) Spójrz na zamieszczony obok obrazek.

- Opisz w 3 – 4 zdaniach, co na nim widzisz.
- Czy mundurki powinny być obowiązkowe w szkołach? Podaj 2 argumenty.
- Czy należy oceniać ludzi po ich ubiorze? Wyjaśnij.
- Jak się ubierasz, kiedy idziesz na uroczystą kolację? Opisz.



wysokieobcasy.pl

lub

(c) Spójrz na zamieszczony obok obrazek.

- Opisz w 3 – 4 zdaniach, co na nim widzisz.
- Przy jakich zajęciach czas płynie ci zbyt szybko? Podaj 2 przykłady i uzasadnij.
- Gdybyś mógł przenieść się w czasie, kogo chciałbyś spotkać i dlaczego?
- Na co ludzie powinni przeznaczać więcej czasu? Uzasadnij swój wybór.



naukawpolsce.pl

[illegible]

Do not write on this page

Copyright notice

This examination paper may contain text or images for which the State Examinations Commission is not the copyright owner, and which may have been adapted, for the purpose of assessment, without the authors' prior consent. This examination paper has been prepared in accordance with Section 53(5) of the *Copyright and Related Rights Act, 2000*. Any subsequent use for a purpose other than the intended purpose is not authorised. The Commission does not accept liability for any infringement of third-party rights arising from unauthorised distribution or use of this examination paper.

Leaving Certificate – Higher Level

Polish

Monday 17 June

Morning 9:30 – 12:00